

Landen beteekent op het land komen : het is het verlaten van het schip en het betreden van de vaste wal. Het wordt dus alleen gezegd van personen.

De schepen zijn aangeland. Wij zijn heden gelukkig in de haven aangeland.

Landt de vijand in een uwer havens aan, misschien kunt gij hem nog verhinderen te landen.

69. AANLEG, GESCHIKTHEID, BEKWAAMHEID, GAVE, BEGAAFDHEID, TALENT.

Hoedanigheid, waardoor men geschikt is voor een bepaalde bestemming.

Aanleg drukt de natuurlijke gesteldheid uit, waardoor men voor iets geschikt kan worden.

Geschiktheid drukt dezelfde gedachte uit, hetzij op een bepaald oogenblik (en betekent dan zoveel als : stemming), hetzij doorgaande (en betekent dan zoveel als : neiging).

Bekwaamheid duidt op de kundigheden, die iemand de geschiktheid geven, op de geoefendheid in een bepaald vak.

Gave en **begaafdheid** duiden datgene aan, wat zonder ontwikkeling reeds waarde heeft en reeds in de aanleg gelegen is, maar door studie tot zekere hoogte kan ontwikkeld worden.

Zulk een **gave**, door voortdurende inspanning tot volkomenheid gebracht, noemt men **talent**.

Hij vertoont aanleg voor de dichtkunst. In zijn kinderjaren openbaarde zich zijn aanleg voor de wetenschappen in een onbeperkte weetgierigheid.

Hij heeft veel geschiktheid voor dat ambt. Zij bezit geen andere kundigheden of geschiktheden, dan die het huiselijk leven nodig maken.

Weinige jongelieden bezitten hiertoe de vereiste bekwaamheid. Daar heeft hij zich ongetwijfeld een man van karakter zowel als van bekwaamheid betoond.

Ik hoor dat u zo mooi viool speelt, wil u ons uw gaven eens doen horen? Hij bezat de gave der welsprekendheid.

Aan zijn begaafdheid voor de kunst twijfelt niemand. Heb moed, met uw begaafdheden kan men het ver brengen in de wereld.

Een man die groot boven velen was in gaven en talenten en deugden, maar ook in feilen. Hij heeft zeer veel talent vooral voor de muziek.

70. AANLEGGEN, BOUWEN, STICHTEN.

Iets naar een vast plan tot stand brengen.

Aanleggen heeft steeds betrekking op zaken, die zich in de lengte en de breedte uitstrekken.

Bouwen is in elkaar zetten met bepaalde bouwstoffen.

Stichten is synoniem van bouwen, wanneer men meer let op de vestiging dan op de materiële bouw.

Een plantsoen aanleggen. De grond, waarop ik mijn boomgaard heb aangelegd. Zij is in haar schik met de bloementuin, die ik hier aanleg.

Een toren bouwen. De Grieken bouwden eigen huizen met eetkamers, slaapkamers en kelders voor vreemde gasten. Het is een voorzichtig man, die zijn huis op een steenrots bouwt.

De H. Amandus, die de inwoners van Gent bekeerde, stichtte aldaar twee kloosters. Waar God een kerk sticht, bouwt de duivel een kapel

71. AANLEGGEN, MIKKEN, RICHTEN.

Iets in een bepaalde richting plaatsen, met het oog op een zeker doel.

Aanleggen is in de stand of de stelling brengen, die vereist wordt om het doel te kunnen treffen.

Mikken duidt vooral op de werking van het oog bij het aanleggen.

Richten wordt meer als militaire term gebruikt.

Het geweer op het doel aanleggen. Het mikken en schieten naar zeker wit of doel. Tussen de commando's Aan en Vuur moet altijd een voldoende tussenpoos worden gelaten om de rekrut tijd tot mikken te geven.

De kunst om het kanon doeltreffend te richten. De meest gewichtige verrichting bij de bediening van het geschut, is zeker het richten.

72. AANLEGGEN, PLEISTEREN.

Gedurende een reis ophouden.

Aanleggen is onderweg stilhouden, om uit te rusten of verseringen te gebruiken; het wordt gezegd van personen en rijtuigen en de plaats kan willekeurig gekozen zijn. Het heeft dus een ruimere betekenis dan **pleisteren**.

Pleisteren wordt uitsluitend gezegd van rijtuigen, inzonderheid van postwagens en diligences, en onderstelt dat het stilhouden op een bepaalde plaats geschiedt.

De wandelaars hadden merkbaar wat te dikwijls aangelegd. Wij zullen in het naaste dorp aanleggen, om de paarden wat te drinken te geven.

De diligence pleistert te A, B en C.

73. AANLOKKELIJK, BEKOORLIJK.

Aanlokkelijk wordt gezegd van al wat geschikt is om aan te lokken, om tot zich te trekken of begeerte op te wekken. Het heeft meestal betrekking op zaken.

Bekoorlijk stelt vooral op de voorgrond wat de zinnen aantrekt. Het wordt zowel voor personen als voor zaken gebruikt.

Uw voorstel is aanlokkelijk. Het voorbeeld is aanlokkelijk en wegslepend.

Wat ziet zij er bekoorlijk uit. De samenstelling van die groep is zeer eenvoudige en bekoorlijk. Een bekoorlijk landschap.

74. AANLODEN, SLAG KRIJGEN (VAN).

Bij het **aanloden** zoekt men opzettelijk, door het uitwerpen van het dieplood, de nabijheid van een ondiepte.

Slag krijgen van een ondiepte wil zeggen, dat men de nabijheid van die ondiepte onverwacht door loden bespeurt.

75. AANLOOP, TOELOOP, OPLOOP.

Beweging naar een bepaald doel.

Aanloop is het tot iemand komen van personen: het drukt niet noodzakelijk een gedachte van gelijktijdigheid uit, soms wel het bijdenkendbeeld, dat dit bezoek lastig is.

Toeloop is het samenkomen van veel mensen tegelijkertijd.

Oploop is het op de been komen en samenscholen van een menigte mensen.

Wij hadden gisteren veel aanloop. Dat huis heeft nogal aanloop. Die aan de weg woont, heeft veel aanloop.

Deze predikant heeft veel toeloop. Die winkel heeft veel toeloop.

Synoniemen

VOORBERICHT

Synoniemen zijn niet alleen gelijkbetekenende woorden, die elkaar volkomen dekken en dan ook in alle omstandigheden onverschillig kunnen gebruikt worden, maar vooral zinverwante woorden, d. w. z. woorden die veel overeenkomst hebben in de betekenis, die ook wel een hoofdbegrip met elkander gemeen hebben, maar die zich toch door een grotere of kleinere wijziging der betekenis onderscheiden, zodat men niet het ene woord voor het andere kan gebruiken.

Slechts zelden drukken twee woorden volkomen dezelfde gedachte uit en men zal dus begrijpen, dat de kennis van de synoniemen een belangrijk onderdeel vormt van de taalstudie, met het oog op het juist en van pas gebruiken van de woorden.

Nochtans zijn in onze taal slechts weinig werken hierover verschenen. De belangrijkste uitgaven op dit gebied waren het thans verouderde « Woordenboek der Nederlandsche Synoniemen » door Weiland en Landré ('s Gravenhage, 1821) en het « Handwoordenboek van Nederlandsche synoniemen » door J. Hendriks (Tiel, 1883), dat beknopt maar duidelijk een groot aantal synoniemen behandelt.

Bij de samenstelling van dit werk hebben wij dit laatste dan ook vaak geraadpleegd, evenals het groot Nederlands Woordenboek door de Vries en te Winkel, dat de juiste betekenis der woorden in al hun schakeringen weergeeft.

Wij zijn er ons wel van bewust, dat een werk als dit onvolledig en onvolmaakt is, maar hopen toch eenmaal de volledigheid te benaderen. Daarom doen wij een beroep op de gebruikers van dit werk, om ons hun opmerkingen te willen medelen, opdat in een latere druk eventuele aanvullingen en verbeteringen kunnen opgenomen worden.

J. CAUBERGHE

nederlandse taalschat

NEDERLANDSE TAALSCHAT

SPREEKWOORDEN
SPREEKWIJZEN
SYNONIEMEN
CITATEN

BREPOLS

BREPOLS

